

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ — СКОПЈЕ

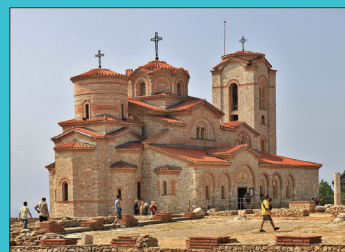

МЕЃУНАРОДЕН СЕМИНАР ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК, ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА

LIII ЛЕТНА ШКОЛА НА
МЕЃУНАРОДНИОТ СЕМИНАР ЗА МАКЕДОНСКИ
ЈАЗИК, ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА

XLVII МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕЦИЈА

Охрид, 4.9. — 5.9.2020 година

СКОПЈЕ, 2021

**XLVII МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕЦИЈА
НА LIII ЛЕТНА ШКОЛА НА МЕЃУНАРОДНИОТ
СЕМИНАР ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК, ЛИТЕРАТУРА
И КУЛТУРА**

Охрид, 4.9. — 5.9.2020 година

За издавачот:

проф. д-р Никола Јанкуловски, ректор на Универзитетот
„Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

XLVII меѓународна научна конференција на LIII летна школа на
МЕЃУНАРОДНИОТ СЕМИНАР ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК,
ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА

Редакциски одбор:

акад. Виктор Фридман
акад. Ала Шешкен
проф. д-р Ордан Чукалиев
проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска
проф. д-р Наташа Аврамовска
проф. д-р Гоце Цветановски
м-р Евдокија Илијевска

Јазична редакција:

МОМЕНТ МАЛ ДООЕЛ СКОПЈЕ

Компјутерска обработка:

МАР-САЖ, Скопје

Печати:

МАР-САЖ, Скопје

Тираж:

100 примероци

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

811.163.3:005.745

811.163.3(062)

821.163.3(062)

930.85(497.7)(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција на LIII Летна школа на

Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (47 ;
2020 ; Охрид)

XLVII меѓународна научна конференција на LIII летна школа на
Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура : Охрид,
4.9-5.9.2020 година / [редакциски одбор Виктор Фридман ... и др.]. - Скопје :
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Меѓународен семинар за македонски
јазик, литература и култура, 2021. - 540 стр. : илустр. ; 24 см

Фусоти кон текстот. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-9989-43-469-3

а) Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура б)
Македонистика -- Собири

COBISS.MK-ID 54172677

СОДРЖИНА

СЕКЦИЈА ЗА ЈАЗИК	9
ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈАТА – ПРЕДИЗВИК НА 21 ВЕК (МОСТ ШТО ГИ ПОВРЗУВА ИСТОРИСКИТЕ И СОВРЕМЕНИТЕ ПРОУЧУВАЊА ВО ЈАЗИКОТ).....	11
Зузана Тополињска БОЖИДАР ВИДОЕСКИ – НАУЧНИК СО ХАРИЗМА	13
Гоце Цветановски МАКЕДОНСКАТА ДИЈАЛЕКТОЛОШКА НАУКА СО НОВИ ПРЕДИЗВИЦИ ЗА НОВИ СОЗНАНИЈА.....	19
Веселинка Лаброска МАКЕДОНСКИОТ ДИЈАЛЕКТЕН АТЛАС – ПРИОРИТЕТ ЗА МАКЕДОНСКАТА ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈА.....	31
Јордана С. Марковић НАРОДНИ ГОВОРИ КАО БАЗА ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈЕ И СОЦИОЛИНГВИСТИКЕ	39
Емилија Црвенковска ИСТОРИСКАТА ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈА НИЗ ПРИЗМАТА НА ЦРКОВНОСЛОВЕНСКИТЕ ТЕКСТОВИ	51
Биљана Мирчевска-Бошева ОНИМИТЕ ВО МАКЕДОНСКАТА ДИЈАЛЕКТНА ФРАЗЕОЛОГИЈА ..	59
Лилјана Макаријоска, Мери Цубалевска ДИЈАЛЕКТИЗМИТЕ ВО ЦИКЛУСОТ „ЦРНО СЕМЕ“ НА ТАШКО ГЕОРГИЕВСКИ	71
Димитар Пандев, Марија Пандева ОХРИДСКИОТ (ГРАДСКИ) ГОВОР НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ.....	89
Лилјана Гушевска СТРУШКИОТ ГОВОР ВО МОЛИТВЕНИКОТ НА ДИМИТАР МИЛАДИНОВ	97
Свето Тоевски ДИЈАЛЕКТИТЕ – ЛИНГВАКУЛТУРНИ ЧУВАРИ НА МАКЕДОНСКИОТ ИДЕНТИТЕТ ВО ЕГЕЈСКАМАКЕДОНИЈА НАСПРОТИ ХЕЛЕНИЗАЦИЈАТА: ЗАКАНА ОД НИВНА „ЈАЗИЧНА СМРТ“	111

Лидија Аризанковска, Македонка Додевска ЛЕКСИКАТА ПРИ ПРОИЗВОДСТВОТО НА МЕСЕНИ ПРОИЗВОДИ ВО ГОВОРОТ НА ОПШТИНА ЛОЗОВО, СВЕТИНИКОЛСКО	133
Максим Каранфиловски ГОЛОБРДСКИ ПОСЛОВИЦИ И ПОГОВОРКИ	149
Давор Јанкулоски СЕМАНТИЧКА ДЕРИВАЦИЈА НА ПРАСЛОВЕНСКИОТ КОРЕН *DER- ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	159
Ангелина Панчевска НАЗИВИТЕ ЗА 'ОВЕН, БРАВ' ВО МАКЕДОНСКИТЕ ДИЈАЛЕКТИ ВО СПОРЕДБА СО ДРУГИТЕ СЛОВЕНСКИ ДИЈАЛЕКТИ	171
Соња Миленковска НАЗИВИТЕ ЗА 'УСНИ' ВО МАКЕДОНСКИТЕ ДИЈАЛЕКТИ ВО КОРЕЛАЦИЈА СО ЕКВИВАЛЕНТИТЕ ВО ДРУГИТЕ СЛОВЕНСКИ ДИЈАЛЕКТИ (СПОРЕД МАТЕРИЈАЛИТЕ НА ОПШТОСЛОВЕНСКИОТ ЛИНГВИСТИЧКИ АТЛАС).....	177
75 ГОДИНИ СТАНДАРДЕН МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК	187
Људмил Спасов, Далибор Јовановски РЕЗОЛУЦИЈАТА НА ИНФОРМБИРОТО И СТАТУСОТ НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	189
Гордана Алексова 75 ГОДИНИ СТАНДАРДЕН МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК, НАСТАВЕН МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И НАСТАВА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК	207
Симона Груевска-Маџоска ЗА НЕКОИ ПРАВОПИСНИ ДИЛЕМИ	213
Ana Vasung KONCEPTUALIZACIJA SMRTI U HRVATSKOM I MAKEDONSKOM JEZIKU.....	221
Роза Тасевска АНТОНИМИТЕ ВО УМЕТНИЧКАТА ЛИТЕРАТУРА	237
Александар Талески ВО МАКЕДОНСКАТА ЛИНГВИСТИЧКА ТРАДИЦИЈА (ИСТОРИСКИ ОСВРТ И ПЕРСПЕКТИВИ).....	249
Александра Саржоска, Бранка Гривчевска КОВИД 19 – ЗБОРООБРАЗУВАЊЕТО ВО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЈА	263

Радица Никодиновска АНАЛИЗА НА ФРАЗЕОЛОГИЈАТА ВО МАКЕДОНСКИОТ ПРЕВОД НА РОМАНОТ VISCONTE DIMEZZATO (ПРЕПОЛОВЕНИОТ ВИКОНТ) ОД ИТАЛО КАЛВИНО ВО РАМКИТЕ НА ПРОЕКТОТ CREAMY (ITALO CALVINO REPOSITORY FOR ANALYSIS OF MULTILINGUAL PHRASEOLOGY)	281
Ирина Бабамова ПРЕВЕДУВАЊЕ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК НА ФРАНЦУСКИОТ ГЛАГОЛ CONFINER И НА НЕГОВИТЕ ДЕРИВАТИ – ВО КОНТЕКСТ НА ПАНДЕМИЈА НА КОВИД-19 –	295
Марина Спасовска ОД ФРАЗЕОЛОГИЈАТА НА МАКЕДОНСКИОТ И НА СРПСКИОТ ЈАЗИК	309
СЕКЦИЈА ЗА ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА	325
ШИНЕЛОТ НА АРХИВАТА НА ПАМЕТЕЊЕТО НА ТЕРЗИЈАТА МАРКО ЦЕПЕНКОВ	327
Елизабета Шелева СИЛЈАН ШТРКОТ КАКО ВТЕМЕЛУВАЧКИ НАЦИОНАЛЕН НАРАТИВ	329
Валентина Миронска-Христовска ЦЕПЕНКОВОТО ЛИТЕРАТУРНО НАСЛЕДСТВО И КОЛЕКТИВНАТА МЕМОРИЈА	341
Маја Јакимовска-Тошиќ ОД СРЕДНОВЕКОВНИОТ КНИЖЕВЕН ТЕКСТ ДО НАРАТИВОТ НА МАРКО ЦЕПЕНКОВ	357
Димитар Пандев ОДНОСОТ НА ВАСИЛ ИЉОСКИ КОН ДЕЛОТО НА МАРКО ЦЕПЕНКОВ И МАКЕДОНСКАТА ПИСМЕНА ТРАДИЦИЈА ВООПШТО	371
Искра Тасевска ДРАМАТА ЦРНЕ ВОЈВОДА ОД МАРКО ЦЕПЕНКОВ КАКО ФЕНОМЕН ВО МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА.....	379
Олга Панькина МАКЕДОНСКАЯ ПОВЕСТЬ-СКАЗКА «СИЛЈАН АИСТ» МАРКО ЦЕПЕНКОВА (К ВОПРОСУ О СОХРАНЕНИИ НАЦИОНАЛЬНОГО КОЛОРИТА ПРИ ПЕРЕВОДЕ НА РУССКИЙ)..	395
ТВОРЕШТВОТО НА СЛАВКО ЈАНЕВСКИ – ЛАВИРИНТОТ НА КОЛЕКТИВНОТО ПАМЕТЕЊЕ	405

Славица Србиновска ИСТОРИЈАТА И МЕМОРИЈАТА ВО КОНТЕКСТ НА ТВОРЕШТВОТО НА СЛАВКО ЈАНЕВСКИ	407
Весна Мојсова-Чепишевска КНИЖЕВНИОТ ДИСКУРС НА СЛАВКО ЈАНЕВСКИ МЕЃУ ТРАДИЦИОНАЛНАТА И МОДЕРНАТА ПОСТАПКА НА (РАС)КАЖУВАЊЕ	419
Звонко Танески КНИЖЕВНОТО ТВОРЕШТВО НА СЛАВКО ЈАНЕВСКИ ВО ПРЕВОДИТЕ НА СЛОВАЧКИ ЈАЗИК	429
Марина Даниловска ПРЕТСТАВУВАЊЕТО НА ПРОСТОРОТ ВО „УЛИЦА“ ОД СЛАВКО ЈАНЕВСКИ	437
Ѓоко Здравески ПОГЛЕД ОД ИДНИНАТА, ИЛИ ЗА ВЛИЈАНИЕТО НА ВРЕМЕНСКАТА ДИСТАНЦИЈА ВРЗ ТОЛКУВАЊЕТО НА ТЕКСТОТ(ЧИТАЊЕ НА „СИЛЈАН ШТРКОТ“ ОД МАРКО ЦЕПЕНКОВ И „УЛИЦА“ ОД СЛАВКО ЈАНЕВСКИ)	445
КУЛТУРНА МЕМОРИЈА – АСПЕКТИ НА НЕЈЗИНОТО СПОДЕЛУВАЊЕ	457
Марина Цветаноска ПРЕПЛЕТУВАЊЕ НА МОТИВОТ НА НАСРЕДИН - ОЦА ВО МАКЕДОНСКАТА НАРОДНА ЛИТЕРАТУРА (СОБИРАЧКОТО ДЕЛО НА МАРКО ЦЕПЕНКОВ) И ТУРСКАТА НАРОДНА ЛИТЕРАТУРА	459
Славчо Ковилоски ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ ВО МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНОСТ И ФОЛКЛОР	471
КУЛТУРНА МЕМОРИЈА – ИНТЕРТЕКСТУАЛНИ И ИНТЕРМЕДИЈАЛНИ АСПЕКТИ	485
Катерина Петровска-Кузманова ИНТЕРМЕДИЈАЛНИ РЕЛАЦИИ МЕЃУ ФОЛКЛОРОТ И ФИЛМОТ	487
Лидија Танушевска НАРАТИВОТ НА ФАКТИТЕ КАКО ИНОВАТИВНОСТ ВО КНИЖЕВНОСТА И ВО ФИЛМОТ (ПОЛСКО- МАКЕДОНСКИ ПРИМЕР)	499
Александар Прокопиев НОМАДОТ АЦО ШОПОВ	507
Дарин Ангеловски АНТИКАТА ВО СОВРЕМЕНАТА МАКЕДОНСКА ПОЕЗИЈА	531

Александра Саржоска

Филолошки факултет „Блаже Конески“
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
asarzoska@gmail.com

Бранка Гривчевска

Филолошки факултет „Блаже Конески“
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
grivbra@gmail.com

КОВИД 19 – ЗБОРООБРАЗУВАЊЕТО ВО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЈА

Апстракт: Искуството што го живееме и што најверојатно ќе продолжиме да го живееме и во иднина е тесно поврзано или се пресликува и во јазикот. Сведоци сме на најкарактеристичните промени во доменот на зборообразувањето и преземањето на туѓи зборови. Нашето истражување ќе се фокусира токму на тие промени, а како корпус на истражување ќе бидат земени примери од италијанскиот и македонскиот јазик, со цел да се претстават најчестите зборообразувачки тенденции во двата јазика во време на КОВИД 19.

Клучни зборови: македонски јазик, италијански јазик, зборообразување, КОВИД 19

Зборовниот фонд на еден јазик подлежи на постојани промени: едни зборови застаруваат, па и исчезнуваат од употреба, зашто исчезнуваат и предметите и појавите што ги означувале, други се образуваат за да се означат со нив новите предмети и појави што ги донесува современиот живот. За жал, периодот од крајот на 2019 година (појавувањето на првиот заболел со Ковид -19 во Вухан) па сè до крајот на 2020 година е во знакот на пандемијата која за кусо време го обиколи светот и се чини нема намера да исчезне. И како што веќе многупати е кажано сите промени, општествени, културни, во нашиот случај глобални, најпрвин се отсликуваат во јазикот, најчесто во неговата лексика, токму преку зборообразувањето, како жив процес на образување на нови зборови во јазикот. Непосреден предмет на нашиот интерес се зборообразувачките феномени во време на Ковид пандемијата во италијанскиот и македонскиот јазик.

За илустрација ќе започнеме со основниот збор на нашето истражување кое за жал се стекна со голема популарност:

Coronavirus – Коронавирус

Со цел да ја потврдиме големата популарност на терминот, во нашиот труд, како појдовна точка ги предлагаме дефинициите на терминот и во двата јазика, за илустрација ги користевме податоците од италијанскиот речник Трекани и дигиталниот речник на македонскиот јазик.

Coronavirus s. m. Genere di virus responsabili di diverse malattie nell'uomo e negli animali, prevalentemente respiratorie e polmonari; per antonomasia e metonimia, il virus SARS-CoV-2, causa del COVID-19; per ulteriore estensione di significato, il COVID-19 stesso; nella lingua colloquiale, scorciato in corona.

Dall'ingl. coronavirus, a sua volta composto dai s. lat. corona ('corona') e virus ('virus'), con riferimento alla forma elicoidale (corona) del virus. Già attestato nella Stampa del 30 luglio 1970, p. 14. 1

Коронавирус, мн. коронавируси, вид збор: именка, машки род. Вирус од ируџаџа на РНК вируси иџио иредизвикува заболувања кај луѓето и животињите. англиски: coronavirus. Употреба: медицина2

Терминот *Ковид* за прв пат се среќава во 1969/70 год. и е опишан како чеп од коронавирус пронајден во серумот на субјект заболел со хроничен хепатит и цироза. Зборот се афирмира подоцна по избувнувањето на епидемијата во Вухан кон крајот на 2019 и почетокот на 2020 година. Служи за означување на синдромот предизвикан од чеп од вирусот SARS-CoV-2, идентификуван во Кина, во провинцијата Хубеи, во декември 2019 год. Се работи за акроним: *Covid- corona+virus+disease+2019 = covid 19* кој според етимологијата е интегрирана заемка преземена од англискиот јазик и образувана од лат. *corona* (aureola, corona) + *virus*. Резултатот covid 19 наликува на алгебарски израз, а се сретнува во повеќе варијанти, covid 19 и Covid 19 (со голема буква како да се работи за сопствена именка, да означува име на личност или животно)³.

¹ https://www.treccani.it/vocabolario/coronavirus_%28Neologismi%29/COVID-19 *Sigla scientifica dell'ing. COroNaVIrusDisease-(20)19 ('malattia provocata da un virus, appartenente al genere Coronavirus, identificato nel 2019') che indica la malattia provocata negli esseri umani dal virus SARS-CoV-2 e caratterizzata da febbre, tosse, difficoltà respiratorie, mentre nei casi più gravi può manifestarsi come polmonite, sindrome respiratoria acuta grave, insufficienza renale, portando persino alla morte; usato come s. f. e m.*

² <http://drmj.eu/show/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%80%D1%83%D1%81/%D0%BC>

³ <http://accademiadellacrusca.it/it/contenuti/il-genere-di-covid-19-e-i-giornali-italiani/7988>

Самиот термин Ковид-19 не е природен и спонтан термин, туку е вештачки создаден термин од страна на СЗО - Светската здравствена организација (WHO - World Health Organisation или OMS-Organizzazione mondiale della sanità) со политичка заднина т.е. да спречи спонтано создавање на други термини кои би можеле да навредат некого, на пр. да се даде погрдно име на некој народ или нација, на пр. „кинески грип/вирус“ или „грип/вирус од Вухан“. Ова е направено во согласност со препораките утврдени во 2015 год. од СЗО за дефинирање на новите заразни болести, тие треба да се лесно препознатливи и да не содржат специфични поврзувања со географски области или народи или животни и да бидат што е можно по неутрални. Сево ова е за да се избегне општествена и друштвена стигматизација. Терминот *Ковид* првпат е објавен од генералниот директор на СЗО, Тедрос Адханом Гебрејесус, за време на прес-конференција одржана во Женева на 11 февруари 2020 год⁴. Интересен е фактот дека италијанскиот речник Трекани го вбројува терминот *coronavirus* во категоријата Неологизми 2020.

Со оглед на фактот дека се работи за акроним, во многу јазици се јавува проблемот кој граматички род да му се припише на акронимот? За ова прашање се произнеле повеќе еминентни научни институции меѓу кои Италијанската академија Круска и Француската академија.

Решението кое го предлага Француската академија⁵ е да се појде од зборот кој е основа-јадро на акронимот. Во конкретниот случај се работи за англискиот збор *disease* (болест). Преводен еквивалент во италијанскиот јазик се *malattia* (италијански-болест) или *sindrome* (италијански-синдром), обете именки во италијанскиот јазик му припаѓаат на женски род, па следствено на тоа правилна е синтагмата *la Covid 19* (ж.р.), а не *il Covid 19* (м.р.). И во францускиот јазик на акронимот му се припишува женски род. Во италијанскиот јазик акронимот *Covid* се сретнува и во женски и во машки род. На пребарувачот Гугл во текот на месец март 2020 година се бележат 79.300.000 случаи *la Covid-19*, *la-* форма за определен член ж. р. ед. и 20.000.000 *il Covid-19*, *il* - форма за определен член м. р. ед. и 1.930.000 *un Covid-19*, *un-*неопределен член м. р. ед. наспроти 119.000 *una Covid-19*, *una-*неопределен член ж. р. ед. И покрај број-

⁴ https://www.treccani.it/vocabolario/covid-19_%28Neologismi%29/

⁵ <https://accademiadellacrusca.it/it/contenuti/il-genere-di-covid-19-e-i-giornali-italiani/7988>

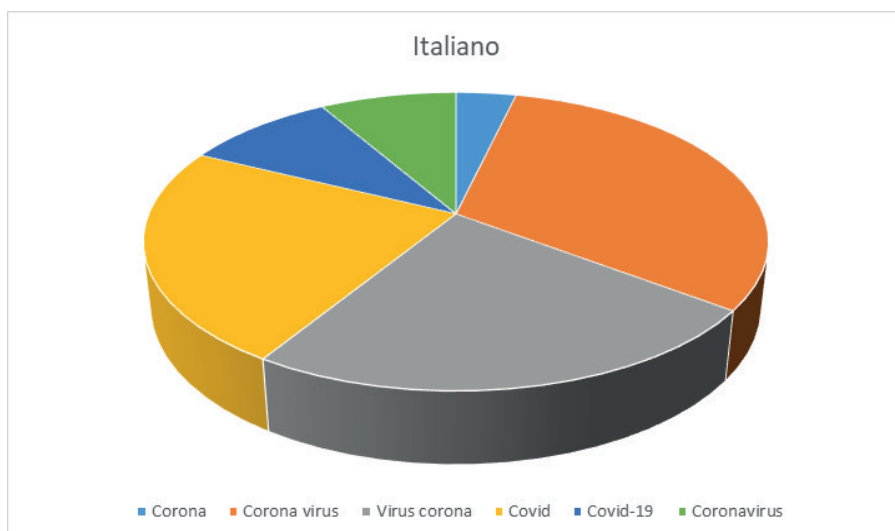
ните примери и во машки и женски род, објаснувањето е дека се должи на навидум недоволното познавање на етимологијата-потеклото на акронимот како и недоволно познавање на медицината. Основа на терминот *Ковид 19* е болеста односно синдромот кој го предизвикува вирусот корона. Вирус во италијанскиот јазик е именка од машки род (*il virus*) и токму тука лежи и објаснувањето за толкава застапеност на примери во машки род *il Covid-19*.

Сведоци сме и на термилошка разноликост во однос на вирусот, од една страна многумина ги поистоветуваат *Ковид* со *корона вирус*. Вирусот што ја предизвикува болеста е корона (*SARS-coV-2*), а самата болест е наречена Ковид-19⁶. Во македонскиот јазик *Ковид-19* е во м. р. ед. Пребарувачот Гугл во текот на месец јануари 2021 година ги бележи следните термини: 63.400.000 цитирања во македонскиот јазик на терминот *Ковид 19*, 212.000.000 цитирања на терминот *коронавирус*, терминот *корона вирус* е цитиран 259.000.000, додека терминот *ковид* е цитиран 91.900.000.

Ако погледнеме на пребарувачот Гугл во истиот период распространетоста во италијанскиот јазик на различните варијанти на терминот е навистина голема, преку 9.000.000.000 цитирања, но сведоци сме на повеќе можни варијанти и во италијанскиот јазик и тоа: *Corona*, *Corona virus*, *Virus corona*, *Covid*, *Covid-19*, *Coronavirus*.

⁶ Marazzini Claudio, Il genere di covid-19 e i giornali italiani, <https://accademiadellacrusca.it/it/contenuti/il-genere-di-covid-19-e-i-giornali-italiani/7988>

Ако ја анализираме ситуацијата во италијанскиот јазик, ќе забележиме дека формите, односно термините не се сè уште прифатени во синхронските речници и токму од таа причина не можеме да го видиме ставот на лексикографите за ова прашање и за родот на терминот Ковид 19. Исклучок од горенаведеното се порталот Трекани, кој го сместува терминот во категоријата Неологизми на 2020 година, како и Сингарели 2021 година, но за жал ниту еден од овие два извора не ни е од помош при точно определување на родот на терминот Ковид. Имено порталот Трекани вели дека формата се користи и во машки и во женски род, додека вториот само наведува дека се работи за англиски термин, стручен термин од областа на медицината, без притоа да даде информации за родот кој го добива во италијанскиот јазик.

Што се однесува до ортографијата и во двата јазика се сретнуваат варијанти на терминот Ковид 19 со почетна голема буква, со мала и со сите големи букви, што може да се забележи и од наведените примери (види на следната страна). Според италијанската верзија (UNI) на европската регулатива (EN) од 1974 година која го дефинира/регутира пишувањето на акронимите и на кратенките, акронимите се пишуваат со сите големи букви, значи дека најточна варијанта е *COVID 19*.

Покрај проблемите со ортографијата и двоумењето во однос на родот и изборот на соодветниот термин, во италијанскиот јазик се бележат и бројни примери во кои се забележува мешање на терми-

ните заболување/болест Ковид-19 и вирусот-корона (SARS-coV-2) и нивна неправилна употреба:

- *Brasile, il tragico annuncio di Bolsonaro: “Sono positivo al Covid”*⁷ (Бразил, трагична изјава на Болсонаро: „Позитивен сум на Ковид“ –името на болеста употребено наместо вирус, треба да стои „позитивен сум на корона“)
- *Venezia, un altro imprenditore positivo al Covid: effettuati 50 tamponi*⁸ (Венеција, уште еден стопанственик/претприемач позитивен на Ковид: направени 50 тестови-повторно името на болеста наместо вирусот)
- *Ricoverato per una leucemia muore a 40 anni dopo aver contratto il Covid.*⁹ (Хоспитализиран заради леукемија, починал откако се заразил со/фатил Ковид-повторно се употребува името на болеста наместо вирусот)
- *Ovviamente, il donatore (sia volontario, iscritto al Registro IBMDR, che familiare) che risulti positivo al Covid-19 in seguito a tampone non può procedere al prelievo di cellule staminali emopoietiche*¹⁰ (Донаторот, без разлика дали волонтер, впишан во регистарот ИБМДР или член на семејството, доколку по спроведување на тест, се потврди дека е позитивен на Ковид-19, не може да продолжи со процедурата за земање/вадење хематопоеетски матични клетки-официјална страница на Министерството за здравство на Италија).

Примери за грешна употреба на термините и нивно мешање-поистоветување и неправеење разлика помеѓу Ковид 19 и корона-вирус се сретнуваат како во италијанските медиуми, така и на официјалните страници на институциите, во законските уредби и документи од Министерството за здравство.

И во македонскиот јазик се сретнуваат примери во кои не се прави разлика помеѓу заболувањето/болеста Ковид-19 и самиот вирус-корона:

⁷ <https://www.ilsole24ore.com/art/brasile-tragico-annuncio-bolsonaro-sono-positivo-covid-AD4Yq0c>

⁸ https://corrieredelveneto.corriere.it/veneto/cronaca/20_luglio_08/venezia-altro-imprenditore-positivo-covid-effettuati-50-tamponi-623af27a-c0e9-11ea-a942-26b3cd5c4ec4_preview.shtml

⁹ <https://iltirreno.gelocal.it/pistoia/cronaca/2020/06/22/news/ricoverato-per-una-leucemia-muore-a-40-anni-dopo-aver-contratto-il-covid-1.38996721>

¹⁰ <http://www.trapianti.salute.gov.it/trapianti/dettaglioFaqCnt.jsp?lingua=italiano&area=cnt&menu=cittadini&sottomenu=faq&id=210>

- *Сјречување и конјирола на инфекцијата (СКИ) за вирусот КОВИД-19 ... што е новиот корона вирус, како да идентификуваат случај кој ќе се јави, ...*¹¹
- *ПРИШТИНА. Во Косово како последица на новиот вид коронавирус (Ковид-19) во изминатите 24 часа починаа 9 пациенти, ...*¹²
- *Одлука на Владата на Република Северна Македонија: Мерки и пројекти поврзани со пандемијата предизвикана од Ковид 19...*¹³

За жал мораме да потврдиме дека италијанската ситуација се пресликува и кај нас, односно и во македонскиот јазик се сретнува неправилна употреба на термините како во медиумите, така и во стручната терминологија или на официјалните страници на институциите:

- *Првичните симптоми кои се јавуваат кај лицата заразени со вирусот КОВИД-19 се...* (официјална страница за Министерството за здравство)¹⁴.

Во крајна линија, метафорички 2019 и 2020 година не оставија без зборови, но од друга страна не збогатија со нови и обновени зборови. Така на пример италијанскиот речник Трекани¹⁵ како најкористени зборови во текот на пандемијата ги наведува следниве дваесет термини: *batterio, contagio, paziente zero, epidemia, letalità, pandemia, quarantena, infodemia, stress, virus, sorveglianza digitale, sicurezza, tampone, distanziamento sociale, mascherina, molecola killer, curva epidemica, fase 2, droplet*.

Новите зборови, од друга страна се обидоа да ни објаснат што во суштина се случува, да ги етикетираат појавите и да ни посочат

¹¹ <https://openwho.org/courses/COVID-19-IPC-MK>

¹² <https://www.aa.com.tr/mk/%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B0%D0%BD/%D0%BA%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BE%D0%B4-%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B4-19-%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%B0-9-%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8-294-%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D0%B8/2115527>

¹³ <https://www.mfa.gov.mk/mk/page/1706/covid-19>

¹⁴ <https://koronavirus.gov.mk/pocetna/zashtita/covid19>

¹⁵ *Le parole del Coronavirus*. (s.d.). Tratto da [www.treccani.it](https://www.treccani.it/magazine/parolevalgono/Le_parole_del_Coronavirus/index.html?page=2#listing-grid): https://www.treccani.it/magazine/parolevalgono/Le_parole_del_Coronavirus/index.html?page=2#listing-grid

каде се движиме. Токму од тие причини сметавме дека треба да се воочат новите зборообразувачки карактеристики и да се направи анализа на најчесто употребуваните зборови во оваа наша нова реалност. Глобален феномен кој не остави настрана ниту еден јазик.

Најголемиот дел од оваа лексика го сочинуваат медицински стручни термини кои веќе се навлезени во секојдневниот јазик, многу од нив станале *pret-a-porter*, а во новата реалност претрпуваат семантичко поместување на значењето. Како најкарактеристични во италијанскиот јазик би ги споменале: *pandemia*, *epidemia*, *emergenza*, *emergenza sanitaria*, *quarantena*, *comorbidità*, *casco*, *tampone*, *vaccino*, *sintomo*, *anticorpi*, *incubazione*, *guanti*, *ventilatore*, *termoscanner*, *zona rossa*, *congiunti*, *triage*, *picco epidemico*...

Ќе започнеме од новите значења што ги добиваат зборовите *casco* и *tampone* во доменот на медицината. *Casco* (кацига, шлем) од значење на кацига за заштита на главата, сега се користи првенствено за третирање на болни од Ковид 19, кислородна кацига е терминот кој се среќава во македонскиот јазик, *tampone* (тест за одредување на присуство на вирусот корона преку брис), од своето првично значење на тампон-1) парче памук или газа што се употребува за запирање на крв, 2)земање брис за микробиолошко испитување или 3)кутија со перниче натопена со мастило за намачкување на печатот, денес под влијание на пандемијата, се користи исклучиво со значење на земање брис за одредување присуство на коронавирусот.

Други што веќе биле одомаќени и во овој период секојдневно се употребувале *sintomo* (симптом), *vaccino* (вакцина), *anticorpi* (антитела), како и *pandemia* (пандемија), *incubazione* (инкубација). Во некои случаи бележиме семантичко стеснување на значењето на пр: *guanti* (ракавици) од лексема што се користи за означување дел од облека што штити од студено, по избувнувањето на епидемијата во Котоњо, Италија, терминот се употребува со значење на гумени или хируршки ракавици). Друг таков пример е *ventilatore* (вентилатор-респиратор), наместо досегашниот уред, апарат од домаќинството наменет за ладење на воздухот во лето, сега се употребува исклучиво со значење на дел од медицинска опрема-клучна за спасување на многу животи. Во македонски негов еквивалент е вентилациска/кислородна/респираторна поддршка. Од збор-дел од секојдневниот јазик добива значење на техницизам или стручен медицински термин. Во овој случај се

бележи семантичко поместување, иако одиме кон лето, вентилатор ќе остане врежан во нашите глави како медицински термин, машина за дишење. *Zona rossa* (црвена зона) е уште еден термин од оваа низа. Ја отсликува драматичноста на ситуацијата со која се соочуваме. Се работи за дел од воената лексика што за првпат се сретнува во Франција на крајот на Првата светска војна, во 1918 година за ограничување на комплетно уништените зони од војната. Енциклопедијата Трекани го вбројува во категоријата Неологизми на 2008 година, поврзувајќи го со јули 2001 година за означување на деловите/зоните од Џенова за ограничен влез за време на Самитот на Г8. За време на епидемијата со Ковид 19 на почетокот се користеше за означување на општините од Италија во кои беа регистрирани првите заразени, а подоцна се користеше и за цела Италија. На жителите од црвените зони им беа забранети дури и наједноставните секојдневни активности. Во македонскиот јазик овој термин не се бележи. *Congiunti* (роднини) е термин што побуди низа полемики и негодувања. Декретот од 26 април 2020 година со кој премиерот Џузепе Конте го означува почетокот на „Втората фаза“ дозволува средба со „роднините“. Најголемата дилема поттикна токму толкувањето на терминот роднини, кој сè се вбројува во оваа категорија? Владата на Италија на својата страна во категоријата FAQ го поместува толкувањето на овој термин: „брачни другари, партнер со кој се живее, партнер од граѓански брак, личности врзани во/со стабилна врска, како и роднини до шесто колено (како на пример деца на братучеди) и сватови до четврто колено (на пример братучеди на брачниот другар). Бројни негодувања и дилеми се разрешуваат по толкувањето дадено од Виминале, Министерството за внатрешни работи на Италија, од 3 мај 2020 година со кое се појаснува дека терминот *congiunti* не ги опфаќа пријателите, туку само верениците или партнерите кои се во стабилна врска. Други такви примери што го опишуваат новиот начин на контрола/проверка на здравјето и одржување на хигиенските навики се: *termoscanner* (термоскенер)-скенер-апарат за мерење на телесната температура и *gel disinfettante o igienizzante* (гел за дезинфекција).

Освен овие стручни термини, се среќаваат и термини од литературата *untore* (носител на вирусот) термин кој се среќава во литературата во XVI и XVII век и кај италијанскиот писател Алесандро Манцони и со кој се означувале луѓето кои намерно ја

ширеле чумата помеѓу луѓето. Друг ваков збор е *lazzaretto* (лазарет) вид полска болница каде во изолација се лекувале луѓе заболени од заразна болест, во македонскиот јазик во овој период се јавува терминот модуларна болница.

Кај зборовите *trasmissione* (трансмисија, пренесување, пренос) се бележи семантичко поместување од општо кон поконкретно, но и од позитивно кон негативно, пренесување општо сфатено како дејство, пренесување од еден предмет, субјект, знаење, елемент на друг, пренесување од генерација на генерација, пренесување што вообичаено се поврзува со вид телевизиска или радио забава, нешто што го исполнува слободното време, сега во весниците и во телевизиските програми се употребува исклучиво со негативна конотација за пренесување т.е. ширење на вирусот; *positivo* (позитивен/позитивна – од личност со позитивни гледишта и ставови сега премина во личност која влева страв и од која бегаме); *mascherina* (маска-маската не е повеќе онаа што со огромно задоволство се подготвува за карневалот, како на пример за познатиот карневалот во Венеција, сега се употребува исклучиво со значење на различните видови маски што се користат за заштита од вирусот, на пр. хируршка маска, маска ффп 2, маска КН 95 итн); *focolaio* (жариште- од домашно огниште сега означува центар за ширење на заразата); *balcone* (балкон-балконот на Ромео и Јулија прерасна во социокултурен феномен на масовно излегување на балконите и пеење, впрочем сигурно секој од вас се сеќава на видеата кои кружеа по социјалните мрежи на кои беше претставено излегувањето на соседите од квартот и заедничкото пеење кое имаше за цел меѓусебно бодрене и давање поддршка). Термини поврзани со светот на животните *gregge immune* (имунитет на стадо каде стадо не се однесува на животните, туку на луѓето), светот на емоциите-врските (стабилни/нестабилни врски,) зборови што го отсликуваат растојанието *isolamento* (изолација-не е повеќе со општо-генеричко значење, туку со поконкретно, изолирање, издвојување настрана за спречување понатамошно ширење на заразата), *distanziamento* (дистанцирање-одвојување, оддалечување-денес со значење на држење соодветна дистанца за спречување на ширење на вирусот), *quarantena* (карантин) првично со овој термин се означувал периодот од 40 дена во кој патниците и стоката што доаѓале од земји во кои имало ризик од заразни болести морале да го поминат во лазарет (импровизирана полска болница) или на брод, пред да

можат да комуницираат со жителите од местото/локалните жители. Подоцна, терминот од потесно значење добива поопшто значење, значење на принудено затворање и изолација. На почетокот на пандемијата карантинот беше задолжителен за оние што беа заразени и имаше за цел спречување на ширењето на вирусот, сега таа е и за оние што не се заразени и се трудат да не се заразат. Ако првенствено остануваа дома оние кои беа заразени, сега остануваат дома оние кои се плашат да не се заразат. Карантинот за време на Ковид 19 претставува оддалечувањето од сè и од сите, од луѓето, од врските, од навиките. Значи да се биде сам со себе и да се научи да се живее со тешкотиите. Продолжуваме со термини поврзани со надеж *ripartenza* (одново поаѓање/започнување), *riapertura* (повторно отворање), *calo della curva* (намалување на кривата), и на крај термини поврзани со смртта *urna* (урна), *decesso* (смрт), *terapia intensiva* (интензивна терапија). Уште еден многу често слушан збор е *solitudine* (осаменост), збор кој алудира не само на чувството на осаменост, на изолација, на затворање за време на карантинот, туку ги подразбира и чувствата и условите да се почине сам, без присуство на некој близок и само среќниците имале шанса да остварат последен видео повик како утеша.

Во македонскиот јазик во периодот на пандемија најчесто користени зборови се: карантин, полициски час, изолација, самоизолација, ПСР тест, антитела, позитивен, решение за самоизолација, крвна плазма, мерки, маска, гел за дезинфекција, држење дистанца, пик, тријажа, тријажен центар, Ковид центар...

Вирусот исто така ги „зарази“ и зборовите или метафорички само во новото издание на речникот Девото /Оли од 2021 има повеќе од 600 нови зборови од кои повеќето се неологизми или зборови со нови значења. Во италијанскиот јазик преовладуваат англицизмите можеби и поради фактот што најголем дел од новите зборови се однесуваат токму на пандемијата која се ширеше низ светот со енормна брзина и најчесто немаше ниту време да се преведуваат стручните медицински термини и се користеа термините во оригинал.

За нашиот труд се определивме само за неколку карактеристични англизми кои сметавме дека најдобро ќе ја отсликаат зборобразувачката ситуација и во двата јазика:

Локдаун – Lockdown

Можеби е еден од најупотребуваните зборови и во двата јазика иако истиот можеше веднаш да најде преводен еквивалент и во двата јазика (*clausura-chiusura generale* на италијански и целосно затворање на македонски), сепак Локдаун или *lockdown* беше нешто сосема ново, низа концепти кои ја одразуваа новата реалност на целосно затворање. Локдаунот беше неспоредлив со ниту еден термин, неговата сила бараше можеби перифрастички превод. Сепак споредувајќи ги двете општества, предмет на нашето истражување, италијанското и македонското, мора да потенцираме дека се разликува изборот на термините употребени за означување на рестриктивните мерки или ограничувањата. Во Италија се зборуваше за *lockdown*, додека во Македонија се зборуваше за полициски час и за карантин. Самиот термин полициски час во себе ја носи идејата за присилно затворање, војна, страв, контрола. Еве неколку примери од италијанските и македонските медиуми:

- *Un nuovo lockdown? Quale sarebbe l'impatto psicologico sulla nostra psiche e come affrontarlo*¹⁶ (Нов локдаун? Какво ќе биде психолошкото влијание врз нашата психа и како да се соочиме со тоа)
- *ПРЕТСЕДАТЕЛСКИ ИЗБОРИ ВО ПОРТУГАЛИЈА, ЗЕМЈАТА ВО „ЛОКДАУН“*¹⁷
- *ОД УТРЕ ПОЛИЦИСКИ ЧАС ОД 21 ДО 6 ЧАСОТ*¹⁸

Droplet¹⁹ – термин кој го нема во македонскиот јазик

Академијата Круска го вбројува во Неологизми на 2020 година и го дефинира терминот како збир капки од плунка кои излегуваат од устата при зборување, кивање или кашлање, со големина од 5 или повеќе микрона, виновници за пренесување на патогените агенси како на пр. вирусите. Се проценува дека неопходното растојанието помеѓу луѓето треба да биде 1.8 м за капките плунка да не стигнат до блиските лица. Се работи за заемка од англиските јазик *droplet*, составена од именката *drop* (капка) и со додавање на наставката за деминутив *-let* („мутирана“ од францускиот

¹⁶ <https://video.lastampa.it/dossier/coronavirus/un-nuovo-lockdown-quale-sarebbe-l-impatto-psicologico-sulla-nostra-psiche-e-come-affrontarlo/122067/122190>

¹⁷ <https://mia.mk/pretsedatelski-izbori-vo-portugali-a-zem-ata-vo-lokdaun/>

¹⁸ <https://sdk.mk/index.php/makedonija/od-utre-politsiski-chas-od-21-do-6-chasot/>

¹⁹ <https://accademiadellacrusca.it/it/parole-nuove/droplet/18458>

јазик – *lette*). Се бележат изрази „*distanza droplet*“– растојанието што е потребно за да се избегне зараза што приближно одговара на растојание од 1-1.8 м,

- *Bar chiusi per il droplet*²⁰-барови затворени заради „дроплет“-недоволен простор т.е. премал простор каде се ризикува заразата лесно да се пренесе
- *Garantire il rispetto della regola del “droplet”*- (да се почитува правилото за држење дистанца. Во овој случај мора да посегнеме кон описен превод)

Често употребувана е и сложенката/англицизам ***Covid free***-Ковид фри. И во двата јазика најпрвин во 60-те години се појавува терминот *фриленсер* или *free lance* со значење на вработен со договор, надворешно лице со договор на определено време или слободњак. Фри со значење на слобода или ослободен од нешто, како на пример во 80-те *duty-free shop*, или само *duty-free*, или *freestyle* во спортот или *vegan free* или *gluten-free*, *fat free*, *sugar-free*, *it.free waks* или *free hugs* и конечно *covid free*.

Италија ја воведува првиот „ковид-фри“ воздушен мост меѓу Европа и САД²¹ (26.11.2020 год.)

- *Dalle suole delle scarpe ai disinfettanti: come rendere la casa Covid-free*²²

Cluster – Кластер

Заемка од англискиот јазик *cluster* (јадро, група, збир, група од повеќе компјутери што работат заедно), во италијанскиот е неменлива именка од машки род:

- *C'è un potenziale cluster in quelle zone*²³ (Има потенцијален кластер во тие зони)

²⁰ <https://www.ilgiornale.it/news/cronache/padova-bar-chiusi-droplet-impossibile-tenere-distanze-1835854.html>

²¹ <https://www.novamakedonija.com.mk/kovid-19/globalno-19/%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B2%D0%B8%D0%BE%D1%82-%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B4-%D1%84%D1%80%D0%B8/>

²² <https://www.ilsole24ore.com/art/dalle-suole-scarpe-disinfettanti-come-difendere-casa-covid-19-ADGrGBK>

²³ https://www.corriere.it/cronache/20_settembre_23/covid-genova-obbligo-mascherina-tutto-giorno-centro-storico-a657791c-fdcd-11ea-a13a-la7326323030.shtml

- *Rebibbia ora è un cluster: tanti Covid positivi e un suicidio*²⁴
(Ребибија сега е новиот кластер: многу позитивни и едно самоубиство)

И во македонскиот јазик терминот го има истото значење и се бележат бројни примери со овој термин: *Појава на класџер на случаи со љневмонија во Кина, љоврзан со љојава на нов Corona virus*²⁵

- *Повџорно корона-класџер во кланица во Германија*²⁶
- Актуелните случувања во време на пандемијата се очекуваше дека ќе се пресликаат и во зборообразувачките феномени, бидејќи бевме свесни дека и нашиот јазик ќе се адаптира на новата реалност. Ковидот како најголемиот непријател на денешницата се пресликуваше и во италијанскиот јазик, па така во текстовите во кои се зборува за Ковид 19, преовладуваа метафори дури и за војна. „Ковид е невидливиот непријател, фронтот на кој се бориме, првата линија на фронтот, „здравствениот фронт“, одење на фронт,,. Овде прикажавме само еден дел од зборовите што сметавме дека најкарактеристично ќе го отсликаат зборообразувањето. Овие зборови со сигурност отсликуваат една состојба и директно сведочат за она што ни се случуваше и продолжува да ни се случува. Сосема разбирливо, најголемиот број на зборови користени во време на пандемијата се неологизми и заемки од англискиот јазик и со сигурност го привлечеа вниманието на пошироката јавност во двата јазика. Во овој контекст, очекуваме дека ќе има уште многу интересни истражувања на ова поле, но со надеж дека најголемиот број на ковид термини ќе останат само неми сведоци во речниците за една навистина поинаква реалност.

²⁴ https://roma.corriere.it/notizie/cronaca/21_gennaio_28/rebibbia-ora-clustertanti-positivi-suicidio-8492eb6a-60db-11eb-b90c-509c7d96fdd2.shtml

²⁵ <https://www.iph.mk/%D0%BF%D0%BE%D1%98%D0%B0%D0%B2%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%BB%D1%83%D1%87%D0%B0%D0%B8-%D1%81%D0%BE-%D0%BF%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%BC%D0%BE%D0%BD/>

²⁶ <https://www.dw.com/mk/%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%BE-%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80-%D0%B2%D0%BE-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0-%D0%B2%D0%BE-%D0%B3%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0/a-53853145>

Користена литература

- Велева Славица 2006: *Тенденции во зборообразувањето во македонскиот јазик*, Скопје.
- Конески Блаже 1981: *Грамајтика на македонскиот литературен јазик*, Култура и др., Скопје.
- Конески Кирил 1995: *Зборообразувањето во современиот македонскиот јазик*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки Факултет „Блаже Конески“, Скопје.
- Марков Борис 1988: *Образување на ѝридавките во македонскиот јазик*, Огледало, Скопје.
- Antonelli Giuseppe, 2020: *L'influenza delle parole*, Solferino-Corriere della Sera.
- Cassandro Daniele, 2020: Siamo in guerra! Il coronavirus e le sue metafore, <https://www.internazionale.it/opinione/daniele-cassandro/2020/03/22/coronavirus-metafore-guerra>
- Dardano Maurizio 2009: *Costruire parole. La Morfologia derivativa dell'italiano*, Il Mulino.
- Giovine Sara, 2020: Il COVID-19 o la COVID-19?, <https://accademiadellacrusca.it/it/consulenza/il-covid-19-o-la-covid-19/2787>
- La Fauci Nunzio, 2020: La lingua nel tempo del Coronavirus, <https://www.doppiozero.com/materiali/la-lingua-nel-tempo-del-coronavirus>
- Lubello Sergio, 2020: Nuovo lessico familiare: le cento parole della pandemia, http://www.treccani.it/magazine/lingua_italiana/articoli/parole/lessico_familiare.html
- Marazzini Claudio 2020: Il genere di COVID 19 e I giornali italiani, https://accademiadellacrusca.it/it/tema-del-mese?fbclid=IwAR3bS7Gsy1TSZB_1fQpFNzsqz5zCXQ1SMg0kBgcHKK6KfZza9eW-h41n7ZM
- Matracki Ivica Peša 2012: *Formazione delle parole e formazione delle parole in italiano*, Filozofski Fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
- Samardžić Mila, 2011: *Pogled na reči*, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd.
- Spina Stefania, 2020: La peste, il terremoto e altre metafore, Il coronavirus nel discorso della stampa italiana, http://www.treccani.it/magazine/lingua_italiana/articoli/scritto_e_parlato/peste.html
<https://accademiadellacrusca.it/>
<https://www.treccani.it/>
<http://www.makedonski.info/>

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ — СКОПЈЕ

А: Бул. Гоце Делчев бр. 9

1000 Скопје, РСМ

Т: +389 2 3293 293

Ф: +389 2 3293 202

www.ukim.edu.mk

Република Северна Македонија
Министерство за култура

ISBN 998943469-7

9 789989 434693